

การตรวจสอบภายในยุคดิจิทัล : บทบาท เทคโนโลยี และแนวปฏิบัติ

พิมลพรรณ คำรินทร์

อาจารย์ประจำคณะบัญชี

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 21 มกราคม 2568

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 28 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 12 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจ ซึ่งการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ได้รับการพัฒนาอย่างมากเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ โดยบทบาทของการตรวจสอบภายในไม่ได้จำกัดเพียงการตรวจสอบทางการเงินหรือการปฏิบัติตามกฎระเบียบอีกต่อไป แต่ยังครอบคลุมถึงการประเมินความเสี่ยงทางไซเบอร์ คือการกระทำหรือการดำเนินการใดๆ ผ่านการใช้ระบบสารสนเทศ หรือเครือข่ายที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบข้อมูลเครือข่าย หรือข้อมูลภายใน รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ซึ่งก็คือชุดข้อมูลใดๆ ก็ตามที่มีขนาดใหญ่ และถูกเก็บบันทึกไว้ผ่านวิธีการต่างๆ นอกจากนี้ เทคโนโลยีอัตโนมัติและเครื่องมือวิเคราะห์ขั้นสูง ยังช่วยให้กระบวนการตรวจสอบภายในมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพิ่มความแม่นยำ วิเคราะห์ข้อมูลที่มีปริมาณมากๆ และมีความซับซ้อนของข้อมูล ให้แล้วเสร็จในเวลารวดเร็ว ช่วยให้กระบวนการทำงาน เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และได้ผลลัพธ์ที่รวดเร็ว ตอบสนองความคาดหวังของผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างทันเวลา

คำสำคัญ: การตรวจสอบภายใน ยุคดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์

Internal Auditing in the Digital Era: Roles, Technologies and Practices

Pimonpan Khamrin

*Lecturer in the School of Accountancy,
Sripatum University Chonburi Campus*

Received: 21 January 2025

Revised: 28 February 2025

Accepted: 12 March 2025

Abstract

In the digital era where technology plays a significant role in driving businesses, internal auditing has been greatly developed to respond to this change. The role of internal auditing is no longer limited to financial auditing or regulatory compliance, but also covers cyber risk assessment, which is any action or operation through the use of information systems or networks that can cause damage to internal information systems, networks, or data, including data security and risks arising from the use of new technologies such as artificial intelligence (AI) and big data analysis, which are any large data sets that are stored in various ways. In addition, automated technology and advanced analytical tools help the internal audit process be efficient, increase accuracy, and analyze large amounts of data and complex data in a short time, allowing the work process to be continuous and produce fast results, meeting the expectations of executives and stakeholders in a timely manner.

Keywords: Internal Audit, Digital Era, Artificial Intelligence

วิวัฒนาการของการตรวจสอบภายใน

วิวัฒนาการของการตรวจสอบภายในระดับสากล

งานตรวจสอบเป็นส่วนหนึ่งของงานฝ่ายบัญชีทำหน้าที่ตรวจสอบ ด้านการรับ-จ่ายเงิน ว่าตรงตามเอกสาร ตามนโยบายหรือระเบียบที่กำหนดไว้หรือไม่ แต่ยังคงไม่ใช่แนวความคิดของงานตรวจสอบภายในในยุคปัจจุบัน ซึ่งได้ขยายขอบเขตมาเป็นงานตรวจสอบ กิจกรรมทุกด้านภายในองค์กรและขึ้นตรงกับผู้บริหารระดับสูงที่ไม่ใช่ผู้บริหารด้านการเงินการบัญชี ประเทศที่ถือว่าเป็นผู้นำการพัฒนาการตรวจสอบภายใน คือสหรัฐอเมริกา โดยในปี ค.ศ.1775 เริ่มจากการตรวจสอบการบันทึก รายรับ-รายจ่ายทางบัญชี ในปี ค.ศ.1886 ได้จัดตั้งสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (The American Institute of Certified Public Accountants: AICPA) หลังจากสงครามโลกจนถึง ค.ศ. 1941 เป็นยุคที่ประเทศต้องระดมทุนเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ที่ตกต่ำจากภาวะสงคราม การตรวจสอบในยุคนั้นจึงเน้นการสอบบัญชีเพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับงบการเงินที่จัดทำซึ่งอาจรวมถึงการตรวจสอบการปฏิบัติตามระเบียบ คำสั่งทางการเงิน การบัญชี และการทุจริต หลังจากนั้นในระหว่าง ค.ศ.1941 – 1980 เศรษฐกิจอยู่ในสภาวะปกติ ความเจริญเติบโตเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมมีการดำเนินงานแบบเป็นระบบ หรือมีวิธีการปฏิบัติงานที่แน่นอนทำให้ผู้บริหารต้องการให้ตรวจสอบการปฏิบัติงาน (Operational Audit) เพื่อประเมินการปฏิบัติงานว่า เป็นไปตามระบบหรือวิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้หรือไม่ งานตรวจสอบภายในสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงที่ขยายจากการตรวจสอบทางการเงินและบัญชีไปสู่การตรวจสอบประสิทธิภาพประสิทธิผล เริ่มโดยสำนักงานตรวจสอบภาครัฐบาลของสหรัฐอเมริกา (GAO: General Accounting Office) กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบภาครัฐในปี พ.ศ. 2515 (ค.ศ. 1972) ว่าการตรวจสอบแบบเต็มรูปแบบจะต้องมีการตรวจสอบทั้งด้านการเงิน การบัญชี ความประหยัด ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงาน มาตรฐานดังกล่าวได้รับการปรับปรุงอีกหลายครั้ง และได้ใช้อ้างอิงในการตรวจสอบตลอดมา โดยเรียกว่า “The Yellow Book” ตามสีหน้าปกของมาตรฐานดังกล่าว (อุษณา ภัทรมนตรี, 2567)

วิวัฒนาการการตรวจสอบภายในในประเทศไทย

การพัฒนาการตรวจสอบภายในในประเทศไทย เริ่มจากการตรวจสอบบัญชีซึ่งเป็นการตรวจสอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญาได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2472 และได้มีการพัฒนางานสอบบัญชีเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดตั้งสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2491 การกำหนดพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี ในปี พ.ศ. 2505 ต่อมาการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2517 และสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2532 ซึ่งแต่ละสถาบันมีส่วนผลักดันในการพัฒนาการตรวจสอบภายในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปลายปี 2539 สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย ได้ทำสัญญาร่วมเป็นสมาชิกของสถาบันการตรวจสอบภายใน (The Institute of Internal Auditor: IIA)

แห่งสหรัฐอเมริกา เพื่อให้พัฒนาการตรวจสอบภายในในประเทศเป็นวิชาชีพ ที่ได้มาตรฐานสากล การพัฒนาการตรวจสอบภายในที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะธุรกิจเอกชน เริ่มจากความต้องการของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 และในปี พ.ศ. 2542 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนต้องแสดงความรับผิดชอบในการจัดการการปฏิบัติงานที่เป็น ระบบต้องจัดระบบการควบคุมภายในองค์กรของตนโดยต้องมีการตรวจสอบและเผยแพร่ในรายงานประจำปี ทุกปี เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและเป็นธรรมต่อผู้ลงทุน (อุษณา ภัทรมนตรี, 2567)

บทบาทของการตรวจสอบภายในยุคดิจิทัล

ในยุคดิจิทัลการตรวจสอบภายในได้รับการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับการดำเนินงานของธุรกิจ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การที่องค์กรธุรกิจนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตรวจสอบภายในจะช่วย เพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการตรวจสอบ เพิ่มความถูกต้อง แม่นยำและลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อสร้างและรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขันธุรกิจ การตรวจสอบภายใน จะต้องสามารถตรวจสอบการจัดการข้อมูล การดำเนินงานด้านไอทีและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (นิตยา วงศ์พินันท์วัฒนา, 2553) นอกจากนี้ยังต้องประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เช่น การโจมตีทางไซเบอร์ การรั่วไหลของข้อมูลและการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายต่างๆ บทบาทของ การตรวจสอบภายในในยุคดิจิทัล ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองต่อเทคโนโลยีและกระแสการ เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วโดยมีแนวทางการปฏิบัติงานที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การใช้เครื่องมือดิจิทัล

การตรวจสอบอาจถูกนำปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เข้ามาเป็นตัวช่วยสำคัญ ในการตรวจสอบบัญชีของกิจการ ซึ่งอาจมีความแม่นยำและมีความรอบคอบมากกว่า แต่สิ่งที่ AI ยังไม่สามารถทำได้สำหรับวิชาชีพสอบบัญชีคือการใช้วิจารณญาณเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ในการตัดสินใจ และใช้ประสบการณ์จากที่เคยตรวจสอบมาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในแต่ละ ประเด็นที่พบเจอจากการตรวจสอบ ดังนั้น การปรับตัวและเพิ่มทักษะใหม่ๆ ด้วยการเรียนรู้เทคโนโลยี ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (วรารคนางค์ สกุลงค์ ลี หยาน, 2563) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับ การเปลี่ยนแปลงในอนาคตและ Big Data เป็นข้อมูลต่างๆ ในการตัดสินใจรวมถึงองค์กรขนาดใหญ่ที่ต้อง อาศัยการวิเคราะห์ การรวบรวมข้อมูลทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร เพื่อช่วยในการดำเนินงาน การประมวลผล การวางแผนและการตัดสินใจเชิงธุรกิจ ตลอดจนเพื่อใช้สร้างมูลค่าทางธุรกิจ เพื่อให้ มีข้อได้เปรียบในการแข่งขัน ตลอดจนช่วยสนับสนุนการตัดสินใจและช่วยในการกำหนดและวางแผน เชิงรุกของการทำงานในอนาคต เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถช่วยองค์กรตัดสินใจได้รวดเร็วและแม่นยำ ยิ่งขึ้น เช่น เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ที่ถูกนำมาบูรณาการเข้ากับงานตรวจสอบภายในอย่างมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าการทำงานของ Big Data นั้นอาจมองได้ 2 ด้าน คือด้านที่เป็นโอกาส (Opportunity)

สำหรับงานตรวจสอบภายใน ที่สนับสนุนให้องค์กรนั้นได้เรียนรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยการนำมาผสมผสานและช่วยในงานตรวจสอบภายในให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับอีกด้าน คือ ด้านการคุกคาม (Threat) ที่จะส่งผลในทางลบกับงานตรวจสอบภายในค่อนข้างมาก ถ้าหากองค์กรยังไม่นำเอาเทคโนโลยีและ Big Data เข้ามาบูรณาการกับงานตรวจสอบภายใน ซึ่งอาจทำให้ความสามารถในการแข่งขันขององค์กรนั้นลดลง

2. ความท้าทายและความเสี่ยง

การนำแนวทางของ IA 4.0 (Internal Audit 4.0) มาใช้ในการตรวจสอบภายใน จึงเป็นหลักสำคัญ เพื่อกำหนดเน้นการเพิ่มคุณค่าโดยปรับกระบวนการตรวจสอบให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร พร้อมทั้งปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพ เช่น ระบบควบคุมภายในที่สามารถตรวจจับและตอบสนองต่อภัยคุกคามไซเบอร์ได้อย่างรวดเร็ว (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), 2567) อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเพื่อเสริมสร้างกลยุทธ์การปฏิบัติงานที่ทันสมัย การตรวจสอบภายในในยุคดิจิทัล ยังมีบทบาทสำคัญในการจัดการความเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจที่เข้าไปสู่สังคมดิจิทัล ทำให้ธุรกิจและองค์กรต้องเผชิญกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อธุรกิจและองค์กรเป็นอย่างมาก การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีความรัดกุมต่อระดับความเสี่ยง เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์รวมถึงการบริหารความเสี่ยงทั้งด้านบุคลากร กระบวนการและเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยเพิ่มความมั่นใจและมั่นคงต่อผู้ใช้บริการทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ผู้ตรวจสอบภายในจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการประเมินความพร้อมทางไซเบอร์และการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย PDPA รวมถึงการใช้เครื่องมือ IT Audit เพื่อวิเคราะห์ความปลอดภัยในระบบแอปพลิเคชันที่องค์กรใช้งานอยู่ (วิโรไท สันติประภพ, 2560) การปรับบทบาทของการตรวจสอบภายในให้เหมาะสมกับยุคดิจิทัลจึงมีความจำเป็น เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานขององค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งการตรวจสอบภายในยังมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยให้้องค์กรมีการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร ตลอดจนสามารถพัฒนาองค์กรให้มีความแข็งแกร่งอย่างยั่งยืน

3. บทบาทของผู้ตรวจสอบภายใน

นอกจากการตรวจสอบข้อมูลและความปลอดภัยแล้ว การตรวจสอบภายในยังมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในองค์กร การตรวจสอบยังสามารถช่วยระบุปัญหาและข้อบกพร่องในกระบวนการทำงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้ดียิ่งขึ้น ผู้ตรวจสอบภายในจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการบริหารองค์กรสมัยใหม่ ที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่าง

มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และบรรลุเป้าหมายขององค์กร อีกทั้งยังช่วยระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการทำงานต่างๆ ขององค์กร ช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนป้องกันและบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตรวจสอบภายในจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กรและสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง องค์กรที่ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบภายใน ย่อมสามารถเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน อีกทั้งยังทำหน้าที่ให้ความเชื่อมั่นว่าองค์กรมีการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนดและสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ (จันทนา สาขาร และศิลปะพร ศรีจันทพร, 2564) อีกทั้งช่วยประเมินและวิเคราะห์กระบวนการทำงานต่างๆ เพื่อค้นหาจุดที่สามารถปรับปรุงได้ เช่น การลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนและเพิ่มความสะดวกในการทำงานและผู้ตรวจสอบภายในทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับผู้บริหาร โดยเสนอแนะวิธีการปรับปรุงการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจโลกในภาพรวมจะมีทิศทางดีขึ้น แต่ความเสี่ยงก็ทวีคูณมากขึ้น ภายใต้ภาวะที่โลกมีความเสี่ยงสูง ยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ซึ่งจะเปลี่ยนวิถีชีวิต รูปแบบธุรกิจ รูปแบบการทำงาน รูปแบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมและนำมาทั้งโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ ผู้ตรวจสอบภายในจึงเป็นกลไกสำคัญในภาคธุรกิจที่จะทำให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือให้ผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้มั่นใจว่างานที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติงานทำนั้นประสบผลสำเร็จ เป็นที่น่าพอใจ ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ดูแลจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมเป็นไปตามเป้าหมาย การนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายในภาวะที่มีความท้าทายมากขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ในโลกยุค 4.0 ที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง การขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้าอย่างยั่งยืนในโลก VUCA คือ ผันผวน (Volatile) ไม่แน่นอน (Uncertain) ซับซ้อน (Complex) และยากจะคาดเดา (Ambiguous) นอกจากนี้ยังมีปัญหาเชิงโครงสร้างที่ต้องให้ความสำคัญใน 3 เรื่อง คือ การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ผู้ตรวจสอบภายในเพิ่มบทบาทในการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้าน (Performance Audit) ที่ใช้ หลัก 3E คือ Economy (เศรษฐกิจ) Efficiency (ประสิทธิภาพ) และ Effectiveness (ประสิทธิผล) ในการประเมินการใช้ทรัพยากรในโครงการหรือกระบวนการงานต่างๆ ขององค์กร ว่ามีความคุ้มค่า บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ก็จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรได้ในที่สุด แต่การตรวจสอบภายใน แบบ Performance Audit นั้น ทำให้วิธีการทำงานของผู้ตรวจสอบภายในต่างไปจากเดิม คือ ผู้ตรวจสอบภายในต้องรู้จัก เข้าใจเป้าประสงค์ และวิธีการทำงานแต่ละด้านขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ตรวจสอบภายในสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้วยเทคโนโลยี เช่น Data Analytics/Artificial intelligence (เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูล/ระบบที่สามารถวิเคราะห์ได้โดยอัตโนมัติ โดยหลักการเรียกว่าระบบ ปัญญาประดิษฐ์) ซึ่งต่อไป เทคโนโลยีจะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้ตรวจสอบภายใน ในยุค Digital บางองค์กรอาจมีฐานข้อมูลลักษณะ Real Time พัฒนาการเหล่านี้จะทำให้ผู้ตรวจสอบภายในมีแหล่งข้อมูลในการวิเคราะห์หาความผิดปกติหรือ

สัญญาณความเสี่ยงต่างๆ การสร้างภูมิคุ้มกัน (Immunity) สิ่งที่จะเป็นภูมิคุ้มกันองค์กรที่ดีที่สุด คือ วัฒนธรรมองค์กร ที่คำนึงถึงความเสี่ยง หรือ Risk Culture การที่จะสร้างให้ทุกคนในองค์กรมี Risk Culture จะสำเร็จไม่ได้หากคนในองค์กรไม่รู้สีกว่าผู้ตรวจสอบภายในเป็นเพื่อนคู่คิด หรือ Trusted Partner ที่รู้ทันความเสี่ยง สามารถช่วยเตือนภัย ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาที่ช่วยวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงได้ การกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง (Inclusivity) การสนับสนุนให้องค์กรตระหนักถึงการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม หรือ Good Corporate Citizen เพื่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง (Inclusivity) ลดการสร้างปัญหาให้แก่สังคม โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำ หรือไม่ซ้ำเติมให้ปัญหาที่มีอยู่ ผู้บริหารองค์กรจึงต้องสร้างให้องค์กรเป็น Good Corporate Citizen ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในสามารถให้ความมั่นใจแก่คณะกรรมการและผู้บริหารได้ว่า นโยบายด้านธรรมาภิบาลและนโยบายด้านความยั่งยืนขององค์กรที่กำหนดมานั้นได้ถูกนำมาปฏิบัติจริงภายในองค์กรเพื่อความยั่งยืนขององค์กรต่อไป

แนวทางการตรวจสอบภายในยุคดิจิทัล

การตรวจสอบภายในในยุคดิจิทัล ต้องปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ๆ และต้องมีแนวทางที่ชัดเจน เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับทักษะที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อองค์กรได้มากขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่

1. การปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายและกฎระเบียบ

การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด เป็นการประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของการควบคุม การบริหารความเสี่ยง ด้วยการตรวจหลักฐานและให้ความเห็น โดยใช้หลักของความเสี่ยงและเป็นการให้ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการควบคุมและการจัดการความเสี่ยงด้วยการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ โดยการนำหลักการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในการตรวจสอบ จากการตรวจสอบโดยเน้นหาข้อผิดพลาด เป็นการตรวจสอบ โดยเน้นหาจุดอ่อน เรื่องที่ตรวจมุ่งเน้นให้น้ำหนักเรื่องที่สำคัญ เพื่อเป็นการป้องกันแม้ข้อผิดพลาดจะยังไม่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้คำตอบว่า มีระบบการควบคุมการปฏิบัติงานไม่ให้อ่อนแอ ขาดประสิทธิภาพ การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด เพียงพอและได้ปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมที่กำหนดไว้หรือไม่ การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงหาข้อผิดพลาด แต่ให้ความสำคัญกับกระบวนการป้องกันการฝ่าฝืนและระบบควบคุมที่สามารถตรวจพบและแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วถึง โดยสรุปว่ามีจุดอ่อนต่อการจัดการกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือไม่ เมื่อการตรวจสอบเสร็จสิ้น เพื่อให้ผู้บริหารส่วนงาน ทราบถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีปฏิบัติงานและผลการตรวจสอบ ประเด็นข้อตรวจพบและความเสี่ยงที่สำคัญ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุง แก้ไขประเด็นข้อตรวจพบเพื่อเสนอผู้บริหาร พิจารณาสั่งการ ซึ่งรายงานผลการตรวจสอบ มีสองส่วน คือส่วนแรกรายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร เป็นสรุปสั้นๆ ให้ผู้บริหารทราบว่าได้ไปทำอะไรมา ผลเป็นอย่างไร ถ้ามีประเด็นสำคัญต้องแก้ไขหรือปรับปรุง

ควรทำอะไร ใครรับผิดชอบและจะแล้วเสร็จเมื่อไหร่ และส่วนที่สอง คือรายงานละเอียดของรายงานสำหรับผู้รับผิดชอบ เพื่อให้หน่วยรับตรวจทราบรายละเอียดทั้งหมดที่เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขและการควบคุมต่อไป เพื่อให้มั่นใจว่าประเด็นข้อตรวจพบได้รับการปรับปรุงแก้ไข อันจะเป็นการยกระดับความเพียงพอของระบบการควบคุม ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการความเสี่ยง และธรรมาภิบาลขององค์กรและผู้ตรวจสอบภายในต้องติดตามว่าหน่วยรับตรวจได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขประเด็นข้อตรวจพบอย่างเหมาะสมและตามกำหนดเวลา โดยผู้ตรวจสอบภายในพิจารณาระยะเวลาที่เหมาะสมที่จะเข้าทำการติดตามผลการปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการออกหนังสือขอเข้าทำการติดตามผลไปยังผู้บริหารสูงสุดของหน่วยรับตรวจ ด้วยขั้นตอนและระยะเวลา เช่นเดียวกับการออกหนังสือเข้าทำการตรวจสอบตามปกติโดยในหนังสือขอเข้าติดตามผลแจ้งให้หน่วยรับตรวจรายงานสถานะปัจจุบันของการปรับปรุงแก้ไขข้อตรวจพบทุกข้อมายังหน่วยตรวจสอบภายใน เพื่อประเมิน สถานการณ์โดยรวมของการปรับปรุงแก้ไข และประสานงานให้ความช่วยเหลือหน่วยรับตรวจ หากจำเป็น เมื่อผู้ตรวจสอบพบการปรับปรุงแก้ไข และประเมินได้ว่ามีความยั่งยืน ให้ทำการปิดประเด็นข้อตรวจพบนั้นลง หากไม่พบหรือไม่มีความมั่นใจในความยั่งยืน ให้ค้างประเด็นข้อตรวจพบนั้นไว้ แล้วให้ผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงแก้ไขขอขยายเวลา และให้ผู้ตรวจสอบเข้าติดตามผลในกำหนดครั้งต่อไป ในกรณีที่ไม่พบการปรับปรุงแก้ไขโดยไม่มีเหตุอันควรในเวลาที่ควรเป็น เช่น ตลอดระยะเวลา 1 ปี หลังปิดโครงการตรวจสอบครั้งก่อนให้นำเสนอประเด็นต่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานตรวจสอบภายในเพื่อส่งการต่อไป และให้ผู้ตรวจสอบที่เข้าทำการติดตามผล จัดทำรายงานผลการติดตาม เสนอต่อหัวหน้าหน่วยงาน ตรวจสอบภายใน เพื่อนำเสนอผู้บริหารสูงสุดของหน่วยรับตรวจและของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

2. การตรวจสอบในการจัดการข้อมูล

การจัดการข้อมูลมีความสำคัญอย่างมากในยุคดิจิทัล ซึ่งการตรวจสอบภายในต้องให้ความสำคัญกับการประเมินกระบวนการในการเก็บ รวบรวม จัดเก็บและใช้ข้อมูลภายในองค์กร เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลมีความถูกต้อง ปลอดภัย และสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการจัดการข้อมูลภายในองค์กร เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ตั้งแต่การนำเข้าข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล และการบำรุงรักษารวบรวมข้อมูลเหล่านั้นให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานให้ได้ประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้การจัดการข้อมูลยังรวมถึงการวางแผนการใช้ข้อมูล ตรวจสอบ ประมวลผลและส่งมอบข้อมูลเพื่อให้บริษัทหรือองค์กรเกิดประโยชน์สูงสุด (Cohen, A., & Sayag, G., 2020) ข้อมูลจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ถูกจัดเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ และจะถูกเรียกใช้เพื่อการประมวลผลโดยโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ อาจอยู่ในรูปของแฟ้มข้อมูลเพียงแฟ้มเดียวหรือหลายแฟ้ม หรืออยู่ในรูปของฐานข้อมูลซึ่งจะเป็นการรวมแฟ้มข้อมูล ตั้งแต่หนึ่งแฟ้มข้อมูลขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กันเก็บไว้ในหน่วยเก็บข้อมูลสำรอง เช่น จานแม่เหล็กหรือดิสก์ เพื่อให้บุคลากรจากหลายหน่วยงานสามารถใช้ข้อมูลในฐานข้อมูลนี้ร่วมกันได้ การตรวจสอบภายในในระบบการจัดเก็บข้อมูล

ประมวลผลข้อมูล จึงเป็นการประเมินระบบสารสนเทศภายในองค์กร ว่ามีระบบการรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอสำหรับองค์กรหรือไม่เพียงใด

3. การตรวจสอบข้อมูลภายในองค์กร

การตรวจสอบภายในจะต้องตรวจสอบการจัดการข้อมูลในทุกระดับขององค์กร ตั้งแต่ข้อมูลลูกค้า ข้อมูลทางการเงิน ไปจนถึงข้อมูลทางธุรกิจ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการตัดสินใจ มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจึงเป็นกระบวนการตรวจสอบที่ตรงตามข้อกำหนดโดยเปรียบเทียบกับกฎ ระเบียบ ที่ได้กำหนดไว้แล้ว ขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับ การดำเนินการตรวจสอบหลายชุดที่เรียกว่ากิจกรรมของการตรวจสอบ ซึ่งการตรวจสอบอย่างง่าย ช่วยให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลถูกต้อง และใช้งานได้ การนำเข้า บันทึก หรือใช้ข้อมูลควรผ่านการตรวจสอบแล้ว เท่านั้น เพื่อลดปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จึงเป็นขั้นตอนสำคัญในการจัดการข้อมูลและมักจะทำเป็นส่วนหนึ่งของการล้างข้อมูล เป้าหมายของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลคือเพื่อให้แน่ใจว่ามีคุณภาพสูงและสามารถเชื่อถือได้ และใช้งานได้อย่างมั่นใจการตรวจสอบข้อมูลภายในองค์กร จึงถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสมัยใหม่ ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

4. การวิเคราะห์และใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้ข้อมูลในยุคดิจิทัลนั้นเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และการตัดสินใจที่แม่นยำ การตรวจสอบภายในสามารถช่วยตรวจสอบกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การตรวจสอบเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และความสามารถในการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจที่สำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูล Data Analysis เป็นกระบวนการตรวจสอบ การแปลงและจัดระเบียบข้อมูลดิบเพื่อค้นหาข้อมูลเชิงลึก รูปแบบ แนวโน้ม หรือข้อสรุปที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้ กระบวนการนี้ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การทำความสะอาด การสำรวจ การแปลงและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การสรุปที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งการตรวจสอบภายในช่วยให้ผู้บริหารของบริษัทวิเคราะห์ข้อมูล มองเห็น และเข้าใจ กระบวนการปฏิบัติงานของอย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นความเพียงพอในการจัดวางระบบการควบคุมภายในขององค์กร หรือควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นใดบ้าง โดยผู้บริหารควรนำข้อมูลจากการตรวจสอบภายในมาทำการวิเคราะห์เพื่อวางแผนการดำเนินงานให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

5. การตรวจสอบกระบวนการทางธุรกิจ

การตรวจสอบกระบวนการทางธุรกิจ (Business Process Audit) เป็นกระบวนการวิเคราะห์และประเมินขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ประสิทธิภาพและความสอดคล้องของกระบวนการทำงานกับเป้าหมายขององค์กร การตรวจสอบภายในจะต้องครอบคลุมถึงการตรวจสอบกระบวนการทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เช่น

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการตัดสินใจ หรือการใช้ระบบจัดการข้อมูล ERP (Enterprise Resource Planning: ERP System) เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของธุรกิจการตรวจสอบบัญชีสำคัญกับการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างยิ่ง เพื่อการยื่นภาษีต่อกรมสรรพากรได้อย่างถูกต้องและการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อช่วยบริหารจัดการทรัพยากรภายในองค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่สถานประกอบการอุตสาหกรรมต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะระบบการวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กร หรือระบบ ERP (Enterprise Resource Planning: ERP System) ซึ่งเป็นระบบการวางแผนและควบคุมทรัพยากรขององค์กร ด้วยการเชื่อมโยงระบบงานต่างๆ ขององค์กรเข้าด้วยกันตั้งแต่ระบบงานทางด้านการวางแผนการผลิต (Production Planning) การจัดการวัสดุ (Materials Management) การจัดการคลังสินค้า (Warehouse Management) การจัดการด้านคุณภาพ (Quality Management) การจัดซื้อ (Purchasing) การขายและกระจายสินค้า (Sales and Distribution) การบัญชีและการเงิน (Financial Accounting) และระบบงานทรัพยากรบุคคล (Human Resource) เป็นต้น เพื่อช่วยให้การวางแผนและจัดการทรัพยากรขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดเวลาและขั้นตอนการทำงานและเพิ่มความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการตรวจสอบกระบวนการทางธุรกิจ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการสร้างประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และสนับสนุนการเติบโตขององค์กรในระยะยาว

6. การประเมินผลการดำเนินงาน

การตรวจสอบภายในยังสามารถช่วยตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร เพื่อระบุพื้นที่ที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการประเมินผลการดำเนินงานเป็นกระบวนการเชิงวิชาการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในศาสตร์การจัดการสมัยใหม่ โดยมีรากฐานทางทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยที่ซับซ้อนและมีความเป็นระบบ การประเมินผลการดำเนินงานเป็นศาสตร์ที่ต้องอาศัยความรู้เชิงลึก การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และความเข้าใจในบริบทขององค์กร ผู้ตรวจสอบภายในจึงสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานของผู้บริหารขององค์กร ว่ามีการจัดทำแผนสำหรับระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพและเหมาะสม เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ การประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาและเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร โดยมุ่งเน้นการวัดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

7. การใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายในในยุคดิจิทัลไม่ได้จำกัดอยู่กับการตรวจสอบด้วยมือ การใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์ สามารถช่วยเพิ่มความแม่นยำและประสิทธิภาพในการตรวจสอบ การใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลและซอฟต์แวร์การตรวจสอบทำให้สามารถตรวจสอบข้อมูลปริมาณ

มากได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ เทคโนโลยีได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบภายใน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ความแม่นยำและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร การนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีกลยุทธ์จะช่วยขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จในยุคดิจิทัล การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในเทคนิคการตรวจสอบ เพื่อให้ได้หลักฐานที่เพียงพอ เกี่ยวข้อง เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อวัตถุประสงค์การตรวจ โดยเฉพาะเมื่อมีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลทางบัญชี เช่น ช่วยในการทดสอบความถูกต้องเชื่อถือได้ของระบบงานและลอจิกที่ใช้ในการบันทึก ประมวลผล จัดเก็บข้อมูล และช่วยในการทดสอบความถูกต้องเชื่อถือได้ของยอดคงเหลือและเนื้อหาสาระของบัญชี

เทคนิคการตรวจสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย เป็นเทคนิคตามแนวการตรวจสอบแบบผ่านระบบ (Audit through Computer Approach) หรือตามแนวการตรวจสอบแบบกล่องขาว (White Box Audit Approach) ซึ่งเป็นการตรวจสอบที่ต้องตรวจสอบลอจิกในการประมวลผล ความถูกต้องเชื่อถือได้ของระบบงานและข้อมูล การตรวจสอบภายในในธุรกิจยุคดิจิทัลต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องรับมือกับความท้าทายและความเสี่ยงในยุคดิจิทัล อีกทั้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เทคโนโลยีอัตโนมัติเป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามาช่วยลดความผิดพลาดและเพิ่มความแม่นยำในการตรวจสอบ

8. การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการตรวจสอบ

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) สามารถช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนและตรวจจรูปแบบที่ไม่ปกติในการดำเนินงาน การใช้ AI ในการตรวจสอบภายในช่วยเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบและลดความเสี่ยงในการเกิดข้อผิดพลาด ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กำลังปฏิวัติกระบวนการตรวจสอบในยุคดิจิทัล สร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมในวงการตรวจสอบและการควบคุมภายในองค์กร (Smith, J., 2023) ปัญญาประดิษฐ์กำลังปฏิวัติวงการตรวจสอบ สร้างโอกาสใหม่ในการเพิ่มประสิทธิภาพ ความแม่นยำและความสามารถในการควบคุมความเสี่ยง องค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศจำเป็นต้องนำเทคโนโลยี AI มาประยุกต์ใช้อย่างมีกลยุทธ์ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว การแพทย์ การศึกษา รวมถึงการบัญชี ได้มีการปรับตัวไปพอสมควรเช่นกัน โดยเริ่มมีการนำ AI มาทดลองใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบการทุจริตและในระบบบัญชีซึ่งคาดว่าอีกไม่นาน AI จะช่วยให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้บริหาร พนักงาน ผู้ตรวจสอบ และนักบัญชี จึงควรทำความเข้าใจ เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อทราบความเสี่ยง และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและพร้อมที่จะปรับตัว โดยการพัฒนาทักษะอื่นที่ AI ไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบภายในที่ต้องให้คำปรึกษาและให้ความเชื่อมั่นเพื่อประโยชน์ในองค์กรต่อไป

ความเสี่ยงทางเทคโนโลยีและความปลอดภัยของข้อมูล

ในยุคที่ข้อมูลถูกจัดเก็บและแบ่งปันทางออนไลน์ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการรั่วไหลของข้อมูล และการโจมตีทางไซเบอร์เพิ่มขึ้นอย่างมาก การตรวจสอบภายในจึงต้องทำการตรวจสอบการจัดการความ

ปลอดภัยของข้อมูล รวมถึงการเข้าถึงข้อมูล การสำรองข้อมูล และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเป็นหนึ่งในความท้าทายที่ใหญ่ที่สุดในธุรกิจยุคดิจิทัล เนื่องจากการโจมตีทางไซเบอร์เพิ่มขึ้นอย่างมาก การตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญในการประเมินและติดตามระบบความปลอดภัยของข้อมูล โดยเฉพาะในด้านการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy) และการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัย เช่น กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (GDPR) และมาตรฐาน ISO การตรวจสอบภายในช่วยให้มั่นใจได้ว่าธุรกิจมีการป้องกันความเสี่ยงที่เพียงพอและมีการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (Brow, L., 2022) การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการบริหารเพื่อให้การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการพัฒนาและใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนภารกิจของ หน่วยงานภายในองค์กร ช่วยป้องกันหรือลดเหตุการณ์ที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารให้อยู่ในระดับที่สามารถ ยอมรับ ควบคุม และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ ซึ่งการบริหารจัดการนอกจากผู้ปฏิบัติงานโดยตรงจะต้องรับทราบแล้ว ผู้บริหารควรได้รับทราบถึงความเสี่ยงในด้านต่างๆ เพื่อนำไปจัดการและวางแผนการบริหาร ให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ความปลอดภัยของข้อมูลเป็นองค์ประกอบหลักในกลยุทธ์ด้านความปลอดภัยของข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีทางออกในการป้องกันการสูญหายของข้อมูลหลากหลาย เพื่อช่วยตรวจหากิจกรรมทั้งภายในและภายนอก ตรวจจับพฤติกรรมการแชร์ข้อมูลที่น่าสงสัยหรือมีความเสี่ยงและควบคุมการเข้าถึงข้อมูลที่จะเสียก่อน ใช้เทคโนโลยีด้านความปลอดภัยของข้อมูลเช่นนี้เพื่อช่วยป้องกันไม่ให้ข้อมูลสูญหาย ข้อมูลที่ละเอียดอ่อนออกไป

การใช้ระบบอัตโนมัติ (Automation) ในกระบวนการตรวจสอบ

ระบบอัตโนมัติ คือ ระบบที่ทำงานผ่านการควบคุมจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อาจจะเป็นอุปกรณ์ที่สามารถเริ่มทำงานได้ด้วยตัวเองตามโปรแกรมที่มนุษย์เป็นผู้ควบคุมไว้ เช่น ระบบการตรวจการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ระบบการตรวจสอบงบการเงิน ระบบอัตโนมัติสามารถช่วยเพิ่มความรวดเร็วและความถูกต้องในการตรวจสอบ การใช้เครื่องมืออัตโนมัติช่วยลดการทำงานที่ต้องใช้แรงงานคนและเพิ่มความแม่นยำในการตรวจสอบ และการใช้ระบบอัตโนมัติ (Automation) ในกระบวนการตรวจสอบมีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้องและความรวดเร็วในการดำเนินงาน ประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณา มีดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ของระบบอัตโนมัติในการตรวจสอบ

- 1.1. ลดความผิดพลาดที่เกิดจากมนุษย์ โดยใช้เทคโนโลยีและกระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานโดยละเอียด ที่มีความแม่นยำสูงเพิ่มความรวดเร็วในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
- 1.2. สามารถทำงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่ต้องหยุดพัก
- 1.3 ช่วยประหยัดต้นทุนการดำเนินงานในระยะยาว

2. เทคโนโลยีที่ใช้ในระบบอัตโนมัติ

- 2.1. ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)
- 2.2. การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning)
- 2.3. ระบบประมวลผลข้อมูลแบบคลาวด์
- 2.4. เทคโนโลยีการตรวจจับความผิดปกติอัจฉริยะ

3. ขั้นตอนการนำระบบอัตโนมัติมาใช้

- 3.1. วิเคราะห์กระบวนการทำงานปัจจุบัน
- 3.2. กำหนดขอบเขตและเป้าหมายของระบบอัตโนมัติ
- 3.3. เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 3.4. ทดสอบและปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง

4. ความท้าทายในการนำระบบอัตโนมัติมาใช้

- 4.1. ต้องใช้เงินลงทุนเริ่มแรกสูง
- 4.2. ต้องมีการฝึกอบรมบุคลากร
- 4.3. ความซับซ้อนทางเทคนิค
- 4.4. การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

5. แนวโน้มในอนาคต

- 5.1. การพัฒนาระบบอัตโนมัติที่มีความชาญฉลาดมากขึ้น
- 5.2. การบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีต่างๆ
- 5.3. การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในการวิเคราะห์การนำระบบอัตโนมัติมาใช้

ในกระบวนการตรวจสอบจะช่วยให้องค์กรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความแม่นยำสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทนา สาขากกร และศิลาปะพร ศรีจันทเพร. (2564). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.
- นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2553). *การควบคุมและการตรวจสอบระบบสารสนเทศ*. กรุงเทพมหานคร : Imaginering.
- วราภรณ์ สกฤตวงศ์ ลี หยาน. (2563). *การเปลี่ยนแปลงของการตรวจสอบภายในยุค 4.0*. <https://so02.tci-thaijo.org>
- วิโรฒ สันติประภพ. (2560). *บทบาทการตรวจสอบภายในกับยุค 4.0*. <https://www.opsmoac.go.th>.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). (2567). *ปัญญาประดิษฐ์ (AI)*. <https://www.nstda.or.th>.

- อุษณา ภัทรมนตรี. (2567). *การตรวจสอบและการควบคุมด้านคอมพิวเตอร์ทางบัญชี*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Brown, L. (2022). *Internal audit in the digital era: Risks and opportunities*. *Journal of Business Strategy*, 33(4), 55-62.
- Cohen, A., & Sayag, G. (2020). *The impact of internal auditing on organizational performance: A comprehensive study*. *International Journal of Auditing*, 24(2), 112-128.
- Smith, J. (2023). *The evolution of internal audit in the digital age*. *Business Review Journal*, 45(3), 12-20.